

Godišnji izvještaj o radu Centra za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica za 2022. godinu

NVO Centar za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica

Oktoih 1, 81000 Podgorica, Crna Gora

Telefon/Fax: +382 20 410707

E-mail: cccnre@udg.edu.me

Web site: <https://ccc.udg.edu.me/>

 <https://www.facebook.com/CCCNRE>

 <https://www.linkedin.com/company/center-for-climate-change-natural-resources-and-energy/>

 <https://twitter.com/cccnre>

 <https://www.youtube.com/channel/UCVsEfN6XDiAXj9jXZzfMvKA>

 <https://www.instagram.com/cccnre.me/>

SADRŽAJ

I) UVOD.....	4
II) PROJEKTI	5
2.1 ZAVRŠENI PROJEKTI	5
2.1.1 „Procjena i vrednovanje usluga ekosistema Nikšićkog polja“	5
2.1.2 IPA projekat „Zeleno razmišljanje za zeleniju zajednicu“	8
2.2 PROJEKTI KOJI SU U TOKU	11
2.2.1 “Konceptom nultog otpada ka klimatski neutralnoj Podgorici”	11
2.2.2 “Dijalogom do pravedne energetske tranzicije u Crnoj Gori”	13
2.2.3 „Local Communities’ Climate Adaptation and Resilience #LOCCAR#“	15
III) UČEŠĆE NA KONFERENCIJAMA	16
IV) OSTALO	19
V) TRANSPARENTNOST RADA	22

I) UVOD

O nama:

✓ **Centar za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica** je naučna, istraživačka i obrazovna institucija, čiji je rad usmjeren da, na osnovu naučnih podataka i primijenjenog istraživanja u svim oblastima **Zelene agende** (Poglavlja 27 – životna sredina i klimatske promjene, tj. Klastera 4 – zelena agenda i održiva mobilnost), doprinese rješavanju problema izazvanih klimatskim promjenama i degradacijom životne sredine, kao i edukaciji na različitim nivoima.

✓ Centar je osnovan 2017. godine uz veliku podršku **Rajendra K. Pachauri-ja, dobitnika Nobelove nagrade** u svojstvu predsjedavajućeg UN Međuvladinog panela o klimatskim promjenama (Intergovernmental Panel on Climate Change - IPCC).

Misija:

Kroz multidisciplinarni pristup rješavanju ekoloških problema i klimatske krize, istraživanje, obrazovanje, inovacije i informisanje, davanje doprinosa u integraciji mega trendova zelene agende u principe ekonomskog rasta i razvoja.

Tim Centra u 2021. godini:

mr Ivana Vojinović – direktorica od marta 2022. godine;
mr Jovana Drobnjak – direktorica do marta 2022. godine;
dr Marija Vugdelić - stručna saradnica u oblasti biodiverziteta;
Majda Radončić - mlađa istraživačica;
Marija Lučić - pripravnica;
Rajko Vukčević - volonter;
Iva Nišavić, volonterka.

Centar ima razvijenu eksternu multidisciplinarnu mrežu saradnika koju čine istraživači iz oblasti: ekonomije, biologije, hemije, fizike, geografije, sociologije, prava, inženjerstva, IT, kao i predstavnici poslovnog sektora i medija.

II) PROJEKTI

2.1 ZAVRŠENI PROJEKTI

2.1.1 „Procjena i vrednovanje usluga ekosistema Nikšićkog polja“

Period realizacije: jun 2021 - jun 2022. godine

Status: Lider projekta

Vrijednost: €16.771,49

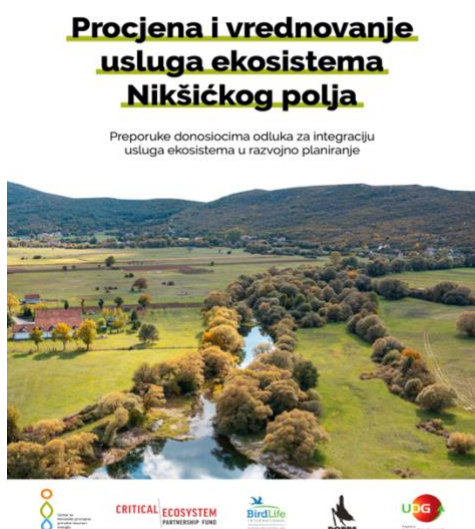
Finansiran od strane: Critical Ecosystem Partnership Fund (CEPF), BirdLife

Cilj projekta:

1. Procjena i evaluacija usluga ekosistema u Nikšićkom polju kao input za informisano donošenje odluka na lokalnom nivou
2. Edukacija lokalnih aktera o konceptu usluga ekosistema i njihove integracije u planiranje
3. Podizanje svijesti o benefitima koje čovjek ima od prirode.

Realizovane aktivnosti tokom 2022. godine:

1. Urađena Studija *“Procjena i vrednovanje usluga ekosistema Nikšićkog polja: „Preporuke donosiocima odluka za integraciju usluga ekosistema u razvojno planiranje“*

U Publikaciji je, po prvi put urađena analiza usluga ekosistema Nikšićkog polja. Analiza je obuhvatila pregled ekosistema, usluga koje pružaju stanovnicima i privredi Nikšića, kao i procjenu njihovih društvenih i ekonomskih vrijednosti korišćenjem odgovarajućih metoda. Podaci prikazani u dokumentu dobijeni su kroz ciljana istraživanja, radionice sa lokalnim akterima i mišljenja relevantnih eksperata, a na osnovu njih su date konkretne preporuke opštini Nikšić na koji način, uz postojeće kapacitete, može integrisati usluge ekosistema u svoje razvojne planove i programe, da bi istovremeno postigla i razvoj i

očuvanje životne sredine. Studija je finalizovana u maju 20222. godine.

[Type here]

2. Anketiranje na temu usluga ekosistema među lokalnim stanovništvom

Posebno osmišljeno istraživanje se sastojalo od dvije ankete (jedna za širu javnost i jedna za poljoprivredne proizvođače) na temu stavova o vrijednostima i stanju zaštite prirode Nikšićkog polja. U martu 2022. godine je započeto anketiranje. Takođe, izvršena je i obuka od strane eksperta za statistiku. Rezultati istraživanja su pokazali da građani Nikšića visoko cijene dobrobiti koje dobijaju od lokalne prirode, iako je potrebno unaprijediti njihovu svijest o tome kako biodiverzitet pruža ove pogodnosti.

Upitnik -usluge ekosistema Nikšićkog polja

Poštovani, pred vama je anketni upitnik koji se sprovodi kao dio istraživanja u okviru projekta "Procjena i vrednovanje usluga ekosistema Nikšićkog polja". Cilj sprovođenja ovog upitnika je prikupljanje podataka kojima se želi unaprijediti zaštita prirode u okviru Nikšićkog polja. Projekat sprovodi Centar za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju, a finansijska sredstva obezbjeđuje Critical Ecosystem Partnership Fund (CEPF). Upitnik se sastoji od 26 pitanja i za njegovo ispunjavanje potrebno je oko 10-tak minuta. Upitnik je namijenjen samo stanovnicima Nikšića. Upitnik je anoniman. Unaprijed zahvaljujemo na vremenu koje ćete za njega izdvojiti.

3. Urađena Brošura "Priroda i ljudi Nikšićkog polja: Izazovi i prilike za razvoj"

Brošura je finalizovana u maju 2022. godine. Fenomen bogatstva voda i zemljišta u kraškom predjelu i položaj na migratornim rutama i ekološkim koridorima učinili su da predio Nikšićkog polja predstavlja oazu biodiverziteta, u kojoj se mogu naći mnoge rijetke, ugrožene i endemične vrste. Posebno, Zeta i s njom povezani vodeni ekosistemi obično se navode kao jedna od najvećih ekoloških vrijednosti Nikšićkog polja.

Ipak, i pored nespornog značaja prirode Nikšićkog polja, ona trpi degradaciju usljed demografskih promjena, širenja naselja i infrastrukture, razvoja industrijskog, poljoprivrednog i energetskog sektora. Prema Prostorno urbanističkom planu Opštine Nikšić (2020/25), Nikšićko polje je područje ugrožene životne sredine, sa centralnim dijelom zagađene i degradirane životne sredine. Osim toga, i klimatske promjene stavljaju sve veće pritiske na prirodu ovog područja kroz promjene uslova sredine i širenje invazivnih vrsta.

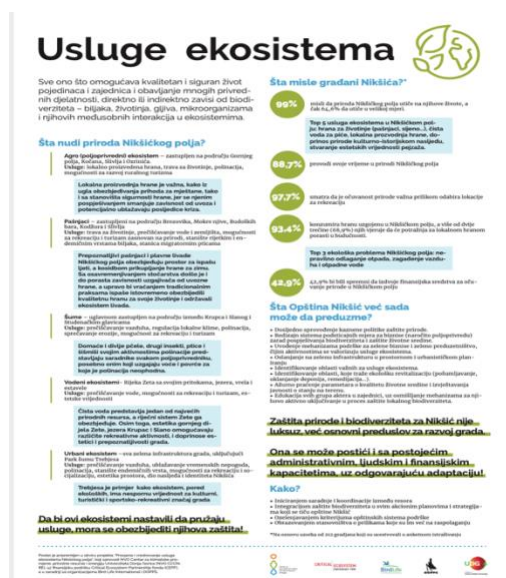
Neki formalni oblici zaštite prirode, kao što su Predio izuzetnih oblika Trebjesa i Spomenik prirode Gorenjepoljski Vir postoje na ovoj teritoriji, ali zaštita prirode nije sistemski integrisana u razvojne planove Opštine Nikšić i njenih sektora.

4. Snimljen film „Priroda i ljudi Nikšićkog polja“

Film pod nazivom “Priroda i ljudi Nikšićkog polja” finalizovan je u maju 2022. godine. Film, u trajanju od 09 minuta, emitovan je u junu 2022. godine na Jutarnjem programu RTV Nikšić. Isti je postavljen i na YouTube kanal Centra za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica: <https://www.youtube.com/watch?v=2gE-vxhwfrQ>.

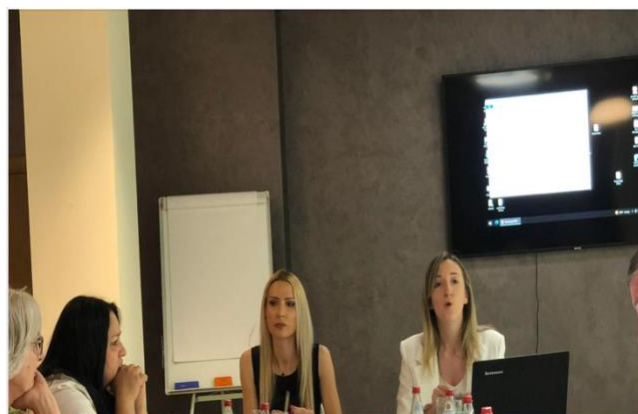

5. Urađen Poster „Usluge ekosistema“

6. Održana Konferencija “Saradnjom do zaštite Nikšićkog polja”

Dana 01.06.2022. godine, Crnogorsko društvo ekologa i Centar za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica u

Nikšiću su organizovali konferenciju “Saradnjom do zaštite Nikšićkog polja”.

Konferenciju su otvorile Irma Muhović, ispred Crnogorskog društva ekologa i mr Ivana Vojinović, direktorica Centra za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica.

Na konferenciji su organizacije civilnog društva (Crnogorsko društvo ekologa, Centar za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica, Green Home, Župa u srcu i Društvo mladih ekologa Nikšić) predstavile rezultate

[Type here]

projekata koje su u prethodnih godinu dana realizovale na prostoru Nikšićkog polja, iz različitih perspektiva, a u cilju poboljšanja zaštite njegovog biodiverziteta i prirodnih resursa. Navedeni projekti su realizovani u okviru grant šeme CEPF pod nazivom „Ulaganje u vruću tačku biodiverziteta Mediteranski bazen“.

Osnovni zaključci Konferencije su da Nikšićko polje, kao najveće kraško polje u Crnoj Gori, zaslužuje veću pažnju od one koju trenutno uživa, da je nužno vršiti konstantan monitoring riblje populacije, sprovoditi aktivnosti na sprječavanju ilegalnog odlaganja otpada, sprječavanja eksploatacije šljunka i ostalih materijala, te da je potrebna veća posvećenost donosilaca odluka na nacionalnom i lokalnom nivou po pitanju integracije zaštite prirode u ostale razvojne politike. Ukazano je na to da opština Nikšić, koja se trenutno nalazi u fazi izrade strateških planova opštine, ima dobru priliku da uvrsti zaključke navedenih projekata u smjernice daljeg razvoja opštine i uopšte očuvanja životne sredine Nikšićkog polja.

7. *Promocija projekta na RTV Nikšić*

Gostovanjem na Jutarnjem programu RTV Nikšić, direktorica Centra za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica, mr Ivana Vojinović predstavila je projekat: <https://www.youtube.com/watch?v=y0OVEV1hQM>.

2.1.2 IPA projekat „Zeleno razmišljanje za zeleniju zajednicu“

Period realizacije: mart 2021 - oktobar 2022. godine

Status: Partner u projektu (lider projekta Institut za strateške studije i projekcije - ISSP)

Vrijednost: €64.323,78

Finansiran od strane: Evropske unije

Opšti cilj projekta: Povećanje znanja i svijesti učenika i studenata o zaštiti životne sredine i klimatskim promjenama i izgradnja kapaciteta škola i univerziteta za sprovođenje ekoloških politika.

Specifični ciljevi projekta: (i) povećanje znanja o zaštiti životne sredine i klimatskim promjenama među srednjoškolcima i studentima u 10 opština, (ii) povećanje svijesti o životnoj sredini i klimatskim promjenama i odgovornom ponašanju, (iii) poboljšanje kapaciteta škola i univerziteta u vezi sa sprovođenjem ekoloških politika, (iv) širenje znanja i ideja o zaštiti životne sredine, (v) prenošenje i dalje širenje znanja u društvu i podizanje svijesti o ovim pitanjima. Teme koje su pokrivene projektnim aktivnostima, a tiču se edukacije i podizanja svijesti su: klimatska neutralnost, zelena energetska tranzicija, karbonski otisak, adaptacija na klimatske promjene, itd.

[Type here]

Realizovane aktivnosti tokom 2022. godine:

UPITNIK

I. OSNOVNE INFORMACIJE

Opština:	
Škola:	
Razred:	1 2 3 4
Pol:	a. Muški b. Ženski
Sredina:	a. Uže gradsko jezgro b. Prigradsko naselje c. ostalo
Uspjeh u prethodnom razredu:	a. Odličan b. Vrlo dobar c. Dobar d. Dovoljan

zemljišta), razumijevanju problema klimatskih promjena, njihovog ponašanja, navika, znanja o klimatskim promjenama, aktivizma i drugim elementima. Istraživanje je obuhvatilo 1274 učenika srednjih škola iz Bara, Berana, Nikšića, Podgorice, Pljevalja, Plava, Rožaja, Tivta, Tuzi i Ulcinja i 545 studenata sa svih univerziteta u Crnoj Gori.

2. Izrada edukativnog materijala – publikacija

U okviru projekta pripremljene su četiri publikacije:

- *Klimatske promjene: šta se to mene tiče?* U publikaciji je dat sveobuhvatni prikaz fenomena klimatskih promjena, efekti klimatskih promjena, adresiranje problema i uzroci klimatskih promjena, kao i uloga svakog pojedinca u odnosu na klimatske promjene. Poseban dio publikacije odnosi se na klimatske promjene u Crnoj Gori.
- *Za školu koja ne zagađuje - Metodologija računanja karbonskog otiska.* U ovoj publikaciji je dat prikaz metodologije računanja karbonskog otiska sa opisom faza u procesu prikupljanja, upotrebe, analize i interpretacije podataka.

1. Istraživanje među učenicima i studentima o znanju i svijesti o klimatskim promjenama i zaštiti životne sredine

Ova aktivnost je podrazumijevala sveobuhvatnu analizu i sagledavanje znanja i svijesti učenika i studenata o klimatskim promjenama i životnoj sredini i obuhvatila analizu percepcije učenika o kvalitetu životne sredine (vode, vazduha,

- *Kako da napišem prijedlog projekta?*

U publikaciji je prikazan proces pripreme prijedloga projekta, gdje su opisani i objašnjeni svi segmenti pripreme prijedloga projekta.

- *Dvogodišnji plan eko sekcija ("Climate change clubs").*

Dvogodišnji plan daje prikaz aktivnosti koje mogu biti organizovane u okviru eko sekcija u školama i univerzitetima. Poseban dio publikacije odnosi se na ulogu obrazovanja i obrazovanih institucija u odnosu na klimatske promjene.

3. *Izrada edukativnog video materijala*

U okviru projekta pripremljeni su video materijali koji dodatno objašnjavaju problem klimatskih promjena i zaštitu životne sredine i ukazuju na značaj uloge mladih (učenika i studenata) u rješavanju ovih problema: <https://www.youtube.com/watch?v=lsj0IijmpcU>.

4. *Organizacija dvije jednodnevne radionice za učenike, studente i nastavnike, u saradnji sa Zavodom za školstvo*

- *Računanje karbonskog otiska* (Metodologija računanja karbonskog otiska, proces računanja karbonskog otiska (prikupljanje podataka, interpretacija rezultata)). Na radionicama koje su organizovane, učenici i studenti upoznati su sa pojmom karbonskog otiska, kao i metodologijom za njegovo računanje, obučeni su kako da obračunaju karbonski otisak za školu i na bazi prikupljenih podataka izračunali su karbonski otisak za svoju školu.

- *Priprema prijedloga projekata za škole* (upoznavanje sa projektom, strukturom, idejom, ciljem i sl, praktična priprema prijedloga projekata). Učenici i studenti upoznati su sa metodologijom pisanja prijedloga projekta, upućeni su da prepoznaju problem i usmjereni na njegovo rješavanje kroz pripremu prijedloga projekata.

5. Završna konferencija

Na završnoj konferenciji projekta koja je održana 25.10.2022. godine predstavljene su realizovane aktivnosti i rezultati projekta, a predstavnici škola su podijelili aktivnosti svojih školskih ekoloških sekcija.

2.2 PROJEKTI KOJI SU U TOKU

2.2.1 “Konceptom nultog otpada ka klimatski neutralnoj Podgorici”

Period realizacije: septembar 2022-septembar 2023. godine

Status: Lider projekta

Vrijednost: €9.058,00

Finansiran od strane: Glavnog grada Podgorica

Opšti cilj projekta: Unaprijeđenje upravljanja otpadom u Podgorici kao budućem klimatski neutralnom gradu. Projekat će dati doprinos razvoju Podgorice kao klimatski neutralnog grada, u okviru EU Misije za 100 klimatski neutralnih gradova

Specifični ciljevi projekta: 1) *Definisan koncept nultog otpada za donosiocje odluka u Glavnom gradu* i 2) *Povećana svijest građana i privrede Glavnog grada o potrebi adekvatnog upravljanja otpadom*. Direktna ciljna grupa su donosioci odluka u Glavnom gradu, dok su indirektna ciljna grupa stanovnici Glavnog grada (187.085) i privreda (14.145 registrovanih preduzeća).

Realizovane aktivnosti tokom 2022. godine:

1. *Potpisan Ugovor sa Glavnim gradom*

Direktorica Centra za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica, mr Ivana Vojinović je dana 29.09.2022. godine sa gradonačelnikom Glavnog grada Podgorica, Ivanom Vukovićem, potpisala Ugovor o finansiranju projekta “Konceptom nultog otpada ka klimatski neutralnoj Podgorici”, a koji je podržan u okviru Javnog konkursa za finansiranje projekata NVO-a od strane Glavnog grada.

2. *Izrađen je logo projekta*

3. *Sastanci sa nadležnim organima u Glavnom gradu*

Dana 29.11.2022. godine održani su sastanci sa ključnim organima u oblasti upravljanja otpadom u Glavnom gradu, i to: DOO Deponija, DOO Čistoća i Sekretarijat za planiranje i održivi razvoj.

4. *Započeta je izrada Priručnika “Koncept nultog otpada za Glavni grad Podgorica”*

5. *Započeta je izrada animiranog videa na temu nultog otpada namijenjenog građanima*

6. *Započeta je izrada animiranog videa na temu nultog otpada namijenjenog privredi*

7. Započeta je digitalna kampanja

Preko svih društvenih mreža Centra za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica (Facebook, Instagram, LinkedIn, Twitter) distribuiraju se kratki informativni sadržaji o konceptu „nultog otpada“ iz različitih uglova.

2.2.2 "Dijalogom do pravedne energetske tranzicije u Crnoj Gori"

Period realizacije: novembar 2022 - april 2023. godine

Status: Lider projekta

Vrijednost: €4.932,00

Finansiran od strane: Ministarstva kapitalnih investicija Vlade Crne Gore

Opšti cilj projekta: Ubrzanje pravedne energetske tranzicije u Crnoj Gori kroz aktivan i inkluzivan dijalog.

Specifični ciljevi projekta: 1) otvoren dijalog o pravednoj energetskej tranziciji opštine Pljevlja i 2) povećana informisanost građana Pljevalja, donosilaca odluka i privrede o konceptu „pravedna tranzicija“. Direktna ciljna grupa projekta su zaposleni u Rudniku uglja AD Pljevlja i Termoelektrani "Pljevlja" (TEPV) (oko 1.200 zaposlenih), čija je potreba da budu blagovremeno i ispravno informisani o svim aspektima procesa kako bi stekli povjerenje u mogućnost sprovođenja inkluzivne i pravedne tranzicije na valjan način. Projekat targetira i dvije indirektno ciljne grupe: 1) lokalnu samoupravu u Pljevljima (oko 15 predstavnika opštine) čija je osnovna potreba da se zelena energetska tranzicije sprovede na pravedan način i da ne bude generator novih ekonomskih i socijalnih problema, i 2) menadžment sektora rudarstva i energetike u Pljevljima (TEPV i Rudnik uglja AD Pljevlja) (oko 20 predstavnika privrede) čija je potreba da im proces tranzicije ne

[Type here]

ugrozi konkurentnost, te da blagovremeno obezbijede prekvalifikovanu radnu snagu i neophodno finansiranje za primjenu novih i modernih tehnologija. Krajnji korisnici projekta koji će dugoročno imati koristi od istog su građani Pljevalja (oko 25.917 stanovnika), jer energetska tranzicija, ako se sprovede na društveno prihvatljiv način, neće usljed postepenog napuštanja korišćenja uglja ugroziti njihove egzistencije i dovesti do gubitka poslova i migracija.

Realizovane aktivnosti tokom 2022. godine:

1. *Potpisan Ugovor sa Ministarstvom kapitalnih investicija*

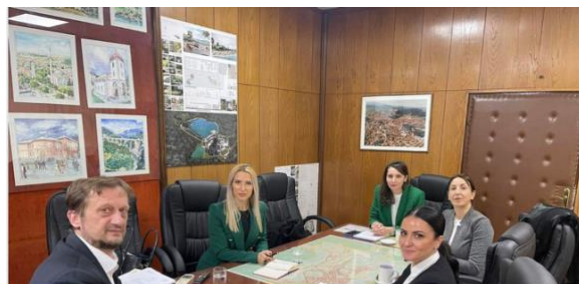
Dana 02.11.2022. godine, Centar za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica je sa Ministarstvom kapitalnih investicija potpisao Ugovor o realizaciji projekta "Dijalogom do pravedne energetske tranzicije u Crnoj Gori", koji je podržan u okviru Javnog konkursa za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama u oblasti energetike i energetske efikasnosti za 2022. godinu.

2. *Izrađen je logo projekta*

3. *Sastanci sa nadležnim organima*

Dana 30.11.2022. godine održana su tri (3) zasebna sastanka sa predstavnicima opštine Pljevlja, TEPV i Rudnika uglja AD Pljevlja, u cilju ostvarivanja partnerskog odnosa tokom realizacije projekta.

4. *Započeta je izrada Policy Brief-a "Put ka pravednoj energetskej tranziciji opštine Pljevlja"*

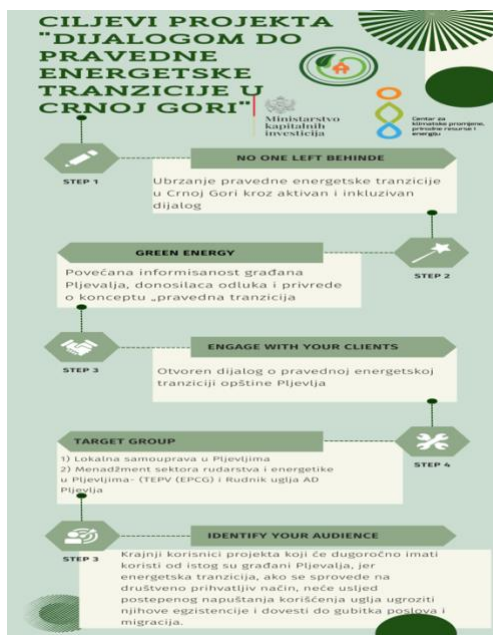
Policy Brief "Put ka pravednoj energetskej tranziciji opštine Pljevlja" daće pouzdanu informacionu osnovu za donošenje odluka, jer će pojasniti koncept pravedne tranzicije, njegove karakteristike, posljedice, objasniće tranzicione izazove uključujući socijalnu, ekonomsku i ekološku dimenziju, i sl. Ovaj dokument će poslužiti kao input za finalizaciju Nacionalnog energetskeg i klimatskeg plana (NECP) i izradu Teritorijalnog plana pravedne tranzicije (TPPT), tj. pomoći će u reviziji

klimatskih i energetske ciljeva kako bi bili ambiciozniji (što su i očekivanja EU od Crne Gore), ali istovremeno i zasnovani na konceptu pravedne tranzicije. Dokument će biti izrađen na razumljiv i vizuelno upečatljiv način.

5. Započeta digitalna kampanja

Kroz objavu kratkih informativnih sadržaja (infografika) o konceptu „pravedne tranzicije“

usmjerenih ka specifičnim ciljnim grupama postavljaju se objave/infografici na 4 društvene mreže Centra za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica (Facebook, Instagram, LinkedIn, Twitter).

2.2.3 „Local Communities’ Climate Adaptation and Resilience #LOCCAR#“

Period realizacije: januar - septembar 2023. godine

Status: Lider projekta (partneri na projektu su: Resursni centar za okoliš (REC) iz Bosne i Hercegovine i Ambasadori održivog razvoja iz Republike Srbije)

Vrijednost: €17.250,00 (€13,637.20 – WBF grant)

Finansiran od strane: Western Balkans Fund (WBF) i kofinansiran od strane EU u okviru IPA

Cilj projekta: Ubrzati prilagođavanje klimatskim promjenama na lokalnom nivou na Zapadnom Balkanu kroz jačanje uloge organizacija civilnog društva u transformaciji ka klimatskoj otpornosti.

[Type here]

Realizovane aktivnosti tokom 2022. godine:

1. Učešće na WBF Partnership Workshop

Kao jedna od 36 organizacija koje su u svojstvu lidera projekata podržane od strane Western Balkans Fund-a u okviru 5. poziva za projekte, Centar za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica je dana 19.12.2022. godine učestvovao na WBF Partnership Workshop-u, koji je održan u Tirani (Albanija).

2. Učešće na WBF Grant Awarding Ceremony

Na svečanosti koja je održana u Tirani (Albanija) dana 19.12.2022, Centar za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica potpisao je Ugovor o realizaciji projekta Local Communities' Climate Adaptation and Resilience #LOCCAR#, čime mu je dodijeljen grant od strane Western Balkans Fund-a.

III) UČEŠĆE NA KONFERENCIJAMA

✓ Direktorica Centra za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica, mr Ivana Vojinović bila je **Keynote govornik na Free Market Road Show** na temu „Is Liberalism Green?“, koji je održan 09.04.2022. godine u Porto (Portugalija) (*online*).

✓ Direktorica Centra za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica, mr Ivana Vojinović bila je **panelista na EU Western Balkans and Turkey Civil Society Forum 2022 u okviru prve Plenarne sesije "Nova realnost: Izazovi i mogućnosti za civilno društvo"** na temu **"Zelena agenda i perspektive regiona"**, a koji je održan u periodu 08-09.06.2022. godine u Skoplju (Sjeverna Makedonija). Forum je organizovan u okviru EU projekta Tehničke podrške za civilno društvo (TACSO).

✓ Direktorica Centra za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica, mr Ivana Vojinović bila je **ključni govornik na početnom sastanku EU projekta za region Zapadnog Balkana "EU4 Zeleni oporavak: Podrška implementaciji Zelene agende za Zapadni Balkan"**, na temu „Uloga organizacija civilnog društva u implementaciji Zelene agende“, a koji je održan 17.06.2022. godine u Budvi (Crna Gora).

✓ Direktorica Centra za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica, mr Ivana Vojinović bila je panelista na **Panel diskusiji "Novi Evropski Bauhaus: Pametni sistemi i zelena arhitektura budućnosti"**, a koji je dana 23.06.2022. godine organizovao Fakultet za politehniku, Univerziteta Donja Gorica.

✓ Direktorica Centra za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica, mr Ivana Vojinović učestvovala je na **“Šestom Ekonomskom forumu Bosne i Hercegovine 2022”**, na panelu **“Mobilizacija zelenog finansiranja za obnovu i ubrzanje napretka u ispunjavanju ciljeva održivog razvoja”**. Forum, koji je održan 28.06.2022. godine u Sarajevu (Bosna i Hercegovina) otvorili su *Predsjedavajući Predsjedništva BiH i Premijer Kantona Sarajevo*. Tema Foruma je Zapadni Balkan u kontekstu globalnih izazova održivog razvoja i zelene ekonomije.

✓ Direktorica Centra za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica, mr Ivana Vojinović bila je panelista na **IV Međunarodnom Polieco forumu o ekonomiji otpada**, na temu **“Marine litter: How to tame a „plastic beast“ in the EU?”**, a koji je održan u periodu 30.09-01.10.2022. godine u Ichia (Italija).

✓ Direktorica Centra za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica, mr Ivana Vojinović bila je **moderator** na panelu **“Najbolje prakse i rješenja plave i zelene ekonomije”** u okviru Konferencije **“Plava i zelena ekonomija - otkrivanje potencijala za plavi i zeleni rast”** u organizaciji Confindustria Montenegro, a koja je održana 28.11.2022. godine u Podgorici (Crna Gora). Konferencija je organizovana u okviru Interreg IPA CBC Italy-Albania-Montenegro

program SME BE SMART, sa partnerima Confindustria Albania and Confindustria Bari e Barletta-Andria-Trani.

✓ Direktorica Centra za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica, mr Ivana Vojinović učestvovala je na Eko tribini koju je u okviru projekta Eko škola organizovala Srednja ekonomska škola "Mirko Vešović" iz Podgorice, a koja je održana 22.12.2022. godine.

IV) OSTALO

✓ Dana 05.04.2022. godine održana je I vanredna sjednica Skupštine Centra za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica.

✓ U junu 2022. godine Ministarstvo javne uprave donijelo je **Rješenje o izmjeni podataka i činjenica u Registru NVO, kao i Statuta Centra za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica**, koji je usklađen sa Zakom o nevladinim organizacijama. Između ostalog, ciljevi i djelatnosti organizacije su unaprijeđeni u skladu sa budućom orijentacijom rada Centra za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica koja podrazumijeva **proširenje i unaprijeđenje opsega aktivnosti u skladu sa Zelenom agendom EU**, a posebno u cilju pozicioniranja Centra za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica kao centra interdisciplinarnih istraživanja, kako fundamentalnih tako i primijenjenih (npr. u oblastima koja su aktuelna na globalnom nivou: dekarbonizacija i energetska tranzicija, digitalizacija, održivo finansiranje, izgradnja zelene, cirkularne i klimatski neutralne ekonomije, zelene inovacije i sl.), kao i faktora koji će dati doprinos u ispunjavanju zahtjeva i obaveza iz pregovora sa EU u poglavlju koji se odnosi na životnu sredinu i klimatske promjene (Poglavlje 27 i uopšte Klaster 4).

✓ Centar za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica je **jedna od tri odabrane organizacije iz regiona Zapadnog Balkana i Turske koja je predstavljena u kratkom filmu** o EU Western Balkans and Turkey Civil Society Forum 2022, a koji je održan u periodu 08-09.06.2022. godine. Film se nalazi na linku:

<https://www.facebook.com/watch/?v=5199396580153200&extid=NS-UNK-UNK-UNK-IO5 GK0T-GK1C&ref=sharing>.

✓ Dana 21.09.2022. godine, Centar za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica **posjetili su Christoph Breunig, zamjenik ambasadora SR Njemačke u Crnoj Gori i Lars Hohnheit, prvi sekretar ambasade.** Teme sastanka bile su mogućnosti jačanja saradnje između Crne Gore i SR Njemačke u oblasti Zelene agende i istraživačkih projekata vezanih za digitalne inovacije u životnoj sredini, klimatskim promjenama i energiji.

✓ U oktobru 2022. godine, Centar za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica postao je **član UN Sustainable Development Solutions Network (SDSN) (UN mreže za održiva rješenja).** SDSN blisko saraduje sa UN Agencijama, multilateralnim finansijskim institucijama, privatnim sektorom i civilnim društvom. SDSN je osnovana 2012. godine pod pokroviteljstvom Generalnog sekretara UN-a. Kroz članstvo u SDSN, Centru za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica data je mogućnost da kroz svoi rad podrži implementaciju ciljeva održivog razvoja (Sustainable Development Goals – SDGs). SDSN mobilise svietske akademske i istraživačke institute, ujedinjujući njihovu snagu kako bi se ostvarili SDG-ijevi i obaveze iz Pariskog sporazuma.

✓ Glavni grad Podgorica i Centar za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica potpisali su dana 18.10.2022. godine **Memorandum o saradnji u oblasti životne sredine i klimatskih promjena**. Cilj memoranduma je uspostavljanje i razvoj saradnje u oblasti životne sredine i klimatskih promjena (zelene agende). Centar će svojom ekspertizom i iskustvom dati doprinos unaprijeđenju ove politike i aktivnostima na izgradnji Podgorice kao klimatski neutralnog grada u okviru EU misije za klimatski neutralne i pametne gradove do 2030. godine, a čiji je Glavni grad učesnik.

✓ Dana 24.10.2022. godine **Nj.E ambasador SR Njemačke u Crnoj Gori, Peter Felten** je u saradnji sa Centrom za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica, otvorio **izložbu u okviru Climate Diplomacy Weeks 2022** na Univerzitetu Donja Gorica. Ambasador Felten je ukazao da je EU suočena sa ozbiljnom klimatskom i energetsom krizom, koja zahtijeva veće klimatske ambicije, te da SR Njemačka planira da postane klimatski neutralna država do 2045. godine. Izložbeni materijal je ustupljen u trajno vlasništvo Centra za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica.

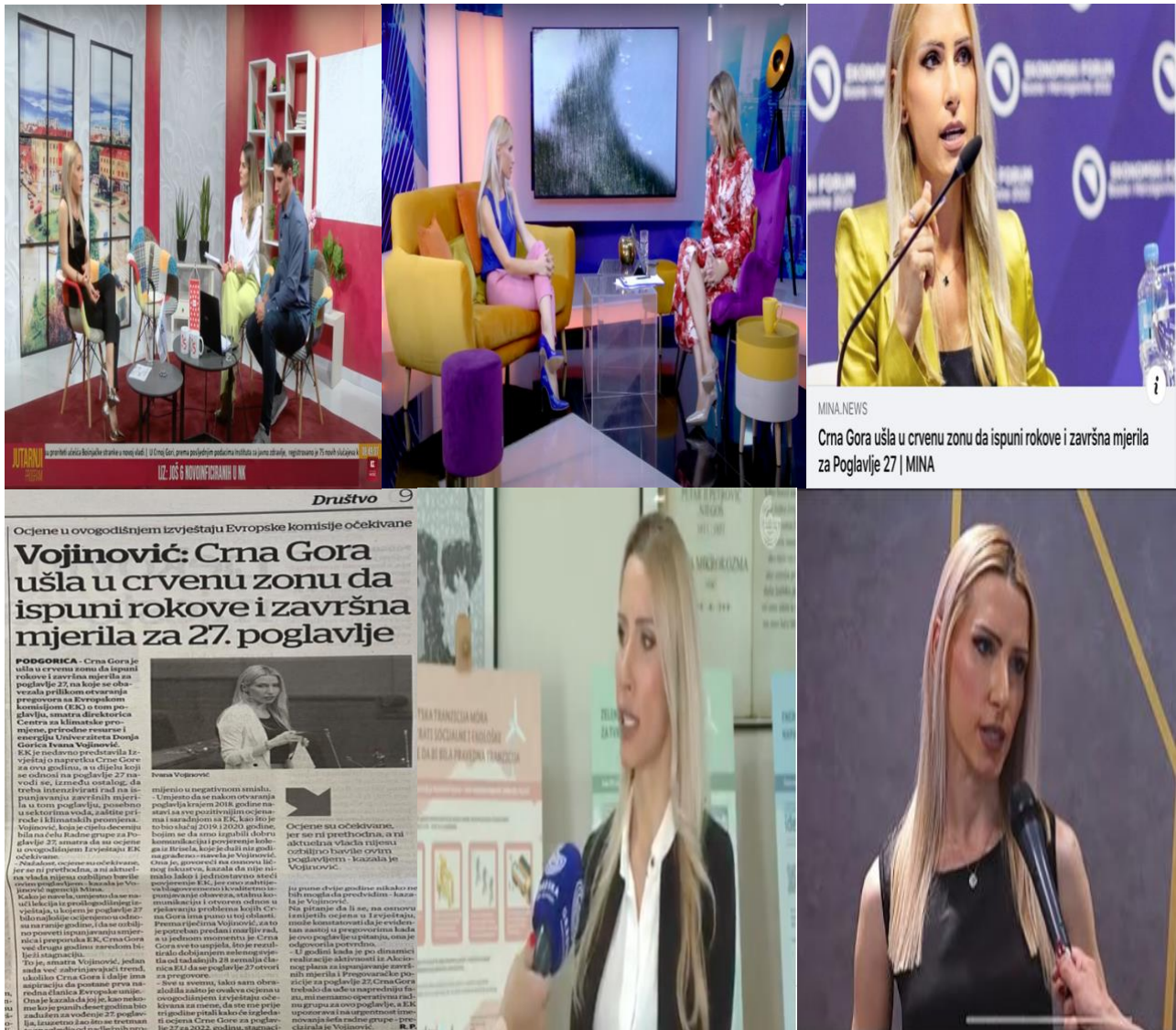
✓ Direktorica Centra za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica, mr Ivana Vojinović je dana 04.11.2022. godine održala **trening na temu Evropskog zelenog sporazuma i Zelene agende za Zapadni Balkan** za zaposlene u Verlab multidisciplinarnom istraživačkom institutu u Sarajevu (Bosna i Hercegovina).

✓ Od decembra 2022. godine, direktorica Centra za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica je članica **Radne grupe za mitigaciju i adaptaciju na klimatske promjene i Radne grupe za pravednu tranziciju u okviru Nacionalnog savjeta za održivi razvoj Vlade Crne Gore.**

V) **TRANSPARENTNOST RADA**

✓ U cilju jačanja transparentnosti rada, pojačana je aktivnost Centra za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica **na svim društvenim mrežama** (Facebook, LinkedIn, Instagram, Twitter, YouTube). S tim u vezi, povećan je broj posjeta i pratilaca na istima.

✓ Izrazito je pojačana medijska aktivnost Centra za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica.

[Type here]